

DINASTIA POLITICĂ BRĂTIANU (*Frații*¹)

VINTILĂ I. C. BRĂTIANU²

STELIAN NEAGOE*

Născut la 3 septembrie 1867, în casa părintească de la Florica – Argeș – a decedat la 21 decembrie 1930, la moșia sa de la Mihăiești – Vâlcea. Cel mai mic dintre fiii lui Ion C. Brătianu.

Absolvent al Liceului „Sf. Sava” din București. Trimis apoi la Paris, a urmat (din toamna anului 1896) un an preparator pentru Matematici, la Liceul „Saint Louis”, după care a trecut la Școala Centrală, la absolvirea cursurilor căreia a obținut titlul profesional de inginer (în anul 1891).

În țară a fost angajat inginer-șef la importanta construcție a podului de peste Dunăre, de la Cernavodă. Va coordona, mai apoi, lucrările la construcția altor poduri pe râurile Siret, Argeș ș.a.

* Cercetător științific I, dr. la Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale „Ion I. C. Brătianu” al Academiei Române.

¹ Lui Ionel Brătianu-fiul cel mare – patron spiritual al Institutului nostru – i-am publicat schița biografică în nr. 4/2015 al Revistei de Științe Politice și Relații Internaționale.

² Între înaltele funcții politice, guvernamentale deținute de Vintilă I. C. Brătianu: *președinte al Partidului Național Liberal, 24 noiembrie 1927–21 decembrie 1930; președinte al Consiliului de Miniștri, 24 noiembrie 1927–3 noiembrie 1928.*

În anii 1897-1899 a deținut funcția de director al Regiei Monopolurilor Statului.

Înregimentat politic în Partidul Național Liberal, din anul 1900 a preluat conducerea gazetei *L'Indépendance Roumaine*, iar din anul 1902 pe cea a *Voinței Naționale* – organ central de presă al PNL. Concomitent, a funcționat ca secretar general al Ministerului de Finanțe (1901-1902), al cărui titular era șeful de atunci al PNL, Dimitrie A. Sturdza.

Deputat din anul 1903. Primar al Capitalei (între 1 iunie 1907 și 10 februarie 1910), unde s-a dovedit un edil-șef extrem de laborios, dând Bucureștiului o înfățișare modernă, creând o serie de facilități sanitare, de instrucție publică pentru populația nevoiașă a „Micului Paris”.

Încrezător în capacitățile productive ale românilor, V. I. C. Brătianu s-a numărat printre membrii fondatori ai Băncilor Populare, Casei Rurale, Societății Tramvaielor, Băncii Românești – al cărei director a devenit după moartea lui Eugeniu Carada, în anul 1910.

În timpul Războiului pentru întregirea României, Vintilă I. C. Brătianu a deținut următoarele demnități guvernamentale: ministru al Războiului (1 decembrie 1916-10 iulie 1917; ministru de Stat și ad-interim la Ministerul de Război (10-20 iulie 1917); ministru al Materialelor de Război (10 iulie 1917-26 ianuarie 1918) – în Cabinetele conduse de fratele său, Ion I. C. Brătianu.

După Marea Unire din 1918, a fost ministru de Finanțe pe tot parcursul mandatului de patru ani al Guvernului I. I. C. Brătianu (19 ianuarie 1922-27 martie 1926). În această perioadă și-a putut impune concepția economică de dezvoltare a țării, în primul rând prin forțe proprii – „prin noi înșine”, după cum s-a fixat sintagma în epocă.

În ultimul Guvern condus de I. I. C. Brătianu (21 iunie–24 noiembrie 1927), i-a fost încredințat tot Ministerul de Finanțe.

După încetarea din viață a respectatului său frate, lui Vintilă Brătianu i-au revenit atât șefia PNL, cât și președinția Consiliului de Miniștri (aceasta din urmă până la 3 noiembrie 1928), concomitent fiind titular la Finanțe și scurt timp interimar la Ministerul Afacerilor Străine (4-15 august 1928).

S-a remarcat prin măsurile energice pe care le-a luat pentru cât mai buna gospodărire a banului public, pentru stabilizarea leului și pentru aranjamentele bancare cu Apusul, spre a stăvili inflația monetară internă.

La 28 mai 1928, premierul Vintilă I. C. Brătianu a fost ales membru de onoare al Academiei Române.

Credincios Actelor constituționale de la 4 ianuarie 1926, privind renunțarea la Tron a Principelui Moștenitor Carol, Vintilă I. C. Brătianu și partidul pe care îl conducea nu și-au dat acordul cu autorestaurarea de la 8 iunie 1930, a Regelui Carol al II-lea pe Tronul deținut de fiul său (minor) Mihai.

Intransigent și demn, s-a retras într-o protestare mută față de noul regim carlist. A intuit urmările aceluia puci carlist și, îndurerat pentru soarta viitoare a țării, și-a agravat boala de inimă, de inimă rea – care l-a răpus pe când urca dealul spre conacul proprietății sale de la Mihăiești – Vâlcea.

Eforturile supraomenești pe care Ionel și Vintilă Brătianu le-au depus pentru înfăptuirea României Mari și pentru punerea Statului pe noile baze moderne – au făcut ca amândoi să-și sfârșească zilele la aceeași vârstă de 63 de ani. Vintilă I. C. Brătianu a fost conștient de superioritatea omului politic Ion I. C. Brătianu și l-a slujit, l-a complectat în domeniile economice, cu devotament și cu multă pricepere.

Pentru cinstea sa, pentru exigențele sale în folosirea bugetului țării, pentru dârzenia cu care a apărut politica economică, admirabil sintetizată în cele trei cuvinte – „Prin noi înșine” – Vintilă I. C. Brătianu a trecut în ochii multor contemporani drept un om aspru, ursuz și prea rigid în ideile sale. Dincolo de toate, însă, s-a constatat că acea fațadă incomodă ascundea de fapt un mare sentimental preocupat mereu de propășirea patriei sale.

Scrieri: *Menirea Partidului Național Liberal* (București, 1906, 1909); *Ches-tiunea tramvaielor comunale București* (București, 1911); *Criza de Stat, 1901-1907* (București, 1913); *Foloasele exproprierii* (București, 1914); *Interesele Ro-mâniei în actualul Război* (București, 1914); *Pentru conștiința națională* (București, 1915); *Învățămintele trase după 15 luni de Război* (București, 1915); *Însemnări asupra ultimelor evenimente ale României* (Iași, 1917); *Note asupra viitoarelor nevoi economice și financiare ale României* (Iași, 1917); *Pacea de robire* (Iași, 1918); *Petrolul și politica de Stat* (București, 1919); *Politica și votul obștesc* (București, 1920); *Consolidarea finanțelor României întregite* (București, 1922); *Scrieri și cuvântări*, vol. I-III (București, 1937-1940).

Frații Brătianu:
Ionel (în mijloc), Dinu, Vintilă

CONSTANTIN (DINU) I. C. BRĂȚIANU
Președinte al Partidului Național Liberal,
4 ianuarie 1934–3 noiembrie 1947

Născut la 13 ianuarie 1866, în casa Brătienilor de la Florica (Argeș) – a decedat la 20 august 1950, în penitenciarul din Sighetul Marmăției. Este cel de-al doilea fiu al lui Ion C. Brătianu și al Piei (născută Pleșoianu).

Studiile secundare le-a urmat la Colegiul „Sf. Sava” din București. Voluntariatul în armată l-a făcut la Regimentul 2 artilerie, obținând în final gradul de sublocotenent.

Plecat la Paris, în anul 1885, a frecventat cursuri preparatoare la Liceul „Saint Louis”, după care s-a înscris la Școala Politehnică (în anul 1886). În anii 1888-1891 a studiat la Școala Națională de Mine – devenind primul român inginer în acest domeniu.

Revenit în țară a fost, mai întâi, numit „director al puțurilor de la Moinești-Solonț” din cadrul Societății române pentru exploatarea petrolului. În următorii ani, 1893-1895, a coordonat lucrările pentru construcția căii ferate din zona împădurită a Transilvaniei și pentru construcția podului de cale ferată de la Vădeni, pe linia Galați – Brăila. Din 1897 și până în 1907 a funcționat ca director al Fabricii de hârtie Letea, pe care a reușit s-o modernizeze și s-o eficientizeze. Subdirector (din anul 1908) și director (din anul 1911) al Creditului Funciar Rural.

În Parlament a debutat ca senator în anul 1895, apoi deputat de Olt (1902) și de Muscel (1907). Apreciat pentru solidele sale cunoștințe de specialist, C. I. C. Brătianu a fost raportor în Adunarea Deputaților pentru diferite legi cu conținut economico-financiar, cât și pentru pregătirea convențiilor și tratatelor comerciale cu Turcia, Germania și Austro-Ungaria.

Căsătorit în anul 1907 cu Adina – una din cele trei fiice ale unei personalități a vremii: dr. Emil Costinescu.

În timpul Războiului pentru întregirea României (1916-1919), a făcut parte din Comisia Centrală Interaliată. A funcționat, totodată, și ca al doilea director general al Alimentării din cadrul Ministerului de Război.

Fiind un Brătianu, era evident că nu putea să facă politică decât în Partidul Național Liberal, al cărui vicepreședinte a fost între anii 1930-1933 – ca urmare a faptului că a cedat (motivată) succesiunea la șefia partidului, în favoarea unui lider politic mai tânăr și merituos, I. G. Duca, însă din afara „dinastiei Brătianu”; era al doilea caz, după cel al primului „intrus”, Dimitrie A. Sturdza întâmpnat la 1892-1909.

A făcut parte din Guvernul I. G. Duca, în calitate de ministru de Finanțe (14 noiembrie 1933–4 ianuarie 1934), iar după asasinarea lui I. G. Duca, i-a urmat acestuia la conducerea PNL – nu și la cea a Guvernului, ce după datină urma să-i revină, dacă Regele Carol al II n-ar fi preferat la președinția Consiliului de Miniștri pe Gh. Tătărescu, un lider național-liberal cooperant și din generația sa; astfel, spărgându-se sistemul monolitic de conducere, Partid-Guvern, înlocuit cu unul bicefal atingător al unei tradiții respectată cu sfințenie în istoria PNL.

Dinu Brătianu s-a numărat printre liderii principalelor partide politice din România care au dat girul complotiștilor angajați în puciul palatist de la 23 august 1944. În calitate de șef al PNL a făcut parte – ca ministru secretar de Stat – din primul Guvern condus de generalul Constantin Sănătescu (23 august–4 noiembrie 1944).

După interzicerea oficială a „partidelor istorice”, au urmat, la scurt timp, arestarea (5/6 mai 1950) și înmormântarea elitei politice, administrative și militare din România antebelică. Mulți din deținuții politici având deja vârsta înaintată, au încetat din viață în pușcăriile comuniste, așa cum s-a întâmpnat și cu octogenarul Dinu Brătianu.

Constantin (Dinu) I. C. Brătianu a avut neșansa să trăiască prea mult în umbra a doi frați care au acoperit cu impunătoarele lor personalități scena politică și viața social-economică românești vreme de câteva decenii bune. Când i-a venit rândul la cârma PNL, Dinu Brătianu era deja un om bătrân, prea înțelept și prea ținut în „conservatorismul” său, pentru ca să mai poată impune o linie dinamică, înviorătoare reprezentativului partid.

La rândul său, autorestauratul Rege Carol al II-lea s-a străduit din răsputeri să dilueze substanța și să diminueze forța unui partid politic față de care avea vechi polițe de plătit.

Prudentul om politic – devenit de la un timp poate prea dependent de intransigentul lider național-țărănist Iuliu Maniu – a plătit până la urmă cu viața, consecvența cu care a apărut regimul democrat pluripartidist, peste care avea să se aștearnă dictatura comunistă.

Scrieri: *Proiect de lege pentru încurajarea industriei noastre* (București, 1910); *Războiul economic și îndrumări pentru viitorul nostru* (București, 1916, 1919); *Agricultura în România* (București, 1919); *La situation économique de la Roumanie* (București, 1932); *D. A. Sturdza* (București, 1933); *Legea conversiunii* (București, 1934); *Doctrina liberală* (f.a.); *România și revizuirea tratatelor*, coautor cu Iuliu Maniu (București, 1934); *Amintiri, documente, corespondență*, ediție I. Ardeleanu (București, 1992).

Ion C. Brătianu – fiii Vintilă și Ionel – Pia Brătianu